

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณครูที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2517
2. เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับ การศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือดูงานต่างประเทศของครู เกี่ยวกับ ประเทศที่ไป ประเภททุน ระดับการศึกษา สาขาวิชา และระยะเวลาของการไป ศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือดูงาน
3. เพื่อศึกษาการใช้ครูเมื่อกลับจากศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือดูงานต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาประชากร โดยสำรวจจากระเบียนครู เกี่ยวกับข้าราชการครู สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เคยไปต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2517 จำนวน 904 คน ปรากฏว่าในวันสำรวจมีครูลาออก ย้ายออก และพ้นจากสภาพการเป็นครู 10.94 % เหลือครูที่ยังรับราชการสังกัดกรมอาชีวศึกษาจนถึงปัจจุบัน จำนวน 805 คน ผู้วิจัยได้ใช้ข้าราชการครู จำนวน 805 คน เหล่านี้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ข้าราชการครูสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 805 คน จำนวนนี้เป็นครูประจำสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา 93 แห่ง เป็นระดับวิทยาลัย 32 แห่ง ระดับโรงเรียน 61 แห่ง รวมจำนวน 768 คน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของ กรมอาชีวศึกษา 37 คน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ส่วนหนึ่งได้จากระเบียบครูของกรมอาชีวศึกษา และอีกส่วนหนึ่งได้จากแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด และปลายปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูที่ไปต่างประเทศ ตอนที่ 2 สอบถามลักษณะทั่วไปของการศึกษาต่อ ผูกอบรม และดูงานเกี่ยวกับประเทศที่ไป ประเภททุน ระดับการศึกษา สาขาวิชา ระยะเวลา และจำนวนครั้งของการไปศึกษาต่อ ผูกอบรม หรือดูงาน และการใช้ครูที่กลับจากต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลบางส่วนจากระเบียบครู และได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งโดยทางไปรษณีย์ไปยังครูสังกัดกรมอาชีวศึกษา 93 แห่ง และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 805 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 783 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.26

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียบครู และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวนการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ประเด็นคือ ประเภทศึกษาต่อ ผูกอบรม และดูงาน โดยใช้ตารางร้อยละเป็นวิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พอจะสรุปผลการวิจัยที่สำคัญได้ดังนี้

1. ครูสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เคยไปต่างประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2517 จำนวนทั้งสิ้น 904 คน จำแนกเป็นครูไปศึกษาต่อร้อยละ 49.23 ผูกอบรมร้อยละ 40.49 และดูงานร้อยละ 10.28 ครูที่ไปต่างประเทศทั้ง 3 ประเภทส่วนใหญ่เป็นครูชาย และยังมีราชการอยู่จนถึงวันสำรวจ

2. ครูที่ไปต่างประเทศทั้งที่ไปศึกษาต่อ ผูกอบรม และดูงาน ส่วนใหญ่มีวุฒิเริ่มรับราชการก่อนเดินทางไปต่างประเทศในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อกลับจากต่างประเทศแล้วและ

รับราชการอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ครูเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้ดำรงตำแหน่งราชการในระดับหัวหน้างาน ตั้งแต่หัวหน้าแผนกหรือชั้นโทขึ้นไป

3. ครูที่ไปศึกษาต่อ และฝึกอบรม ส่วนใหญ่ไปประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนครูที่ไปปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไปปฏิบัติงานในประเทศแถบเอเชียด้วยกัน ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสาธารณรัฐจีน เป็นต้น

4. ครูที่ไปต่างประเทศส่วนใหญ่ทั้งที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และปฏิบัติงานโดยทุนประเภท 1 ข ซึ่งได้แก่ ทุนรัฐบาลประเทศต่าง ๆ และทุนของประเทศกลุ่มสมาชิก แผนการโคลัมโบ เป็นต้น

5. ครูที่ไปต่างประเทศส่วนใหญ่ทั้งที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพ สำหรับครูที่ไปศึกษาต่อส่วนใหญ่ไปศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาดังกล่าวด้วย

6. ครูที่ไปศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษาต่อจนสำเร็จได้รับปริญญาบัตรในระหว่าง 1 ถึง 2 ปี ส่วนครูที่ไปฝึกอบรมจนจบหลักสูตรของการฝึกอบรมส่วนใหญ่ใช้เวลาระหว่าง 6 เดือนถึง 1 ปี และครูที่ไปปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่เกิน 3 เดือน

7. ครูที่ไปต่างประเทศทั้งที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ได้กลับมาทำงานตรงตามสาขาวิชาที่ตนเคยศึกษาต่อ (ร้อยละ 83.99) ฝึกอบรม (ร้อยละ 89.88) และปฏิบัติงาน (ร้อยละ 77.27) ได้แก่ ตรงตามสายงานคานการสอน งานบริหาร งานธุรการ หรืองานในหน้าที่หัวหน้าสายวิชา อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. โดยหน้าที่อันสำคัญประการหนึ่งของครูก็คือ ต้องหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นครูที่ไปแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมในต่างประเทศจึงนับว่าเป็นผู้ที่ได้สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง และต่อการศึกษาของชาติโดยส่วนรวม นอกจากนี้ในการวิจัยยังได้ค้นพบว่าครูที่ไปศึกษา ฝึกอบรม และปฏิบัติงานต่างประเทศแล้วนั้น ส่วนใหญ่กลับมารับราชการสังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไปตามปกติด้วย ย่อมแสดงว่าครูเหล่านี้ได้ปฏิบัติภาระหน้าที่เดิมของตนให้เจริญก้าวหน้า งานของกระทรวงศึกษาธิการย่อมได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยตรง

2. จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูที่ไปต่างประเทศทั้งที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรมและดูงาน ใกล้เคียงมาทำงานตรงตามสาขาวิชาของตน ได้แก่ งานด้านการสอน งานหัวหน้าสาขาวิชา งานธุรการ หรืองานด้านบริหารอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นข้อยืนยันว่าเป็นการลงทุนที่ไม่สูญเปล่า กระทรวงศึกษาธิการอาจใช้ผลการวิจัยนี้เป็นพื้นฐานในการวางแผนนโยบายด้านการส่งเสริมครูให้ไปหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมในต่างประเทศได้ควย

3. จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่ไปต่างประเทศทั้งที่ไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานในสาขาวิชาชีพด้านต่าง ๆ ตรงตามความต้องการของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และผู้ที่สำเร็จในสาขาวิชาดังกล่าวอยู่ในระดับปริญญาโท และใช้เวลาศึกษาเพียง 1-2 ปีเท่านั้น แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ไปหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ และสามารถสำเร็จการศึกษาในระยะเวลานั้น ฉะนั้นจะทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้รับผู้ที่มีความรู้ และทักษะในวิชาชีพขั้นสูงมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการอาชีวศึกษา และเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษาซึ่ง เคยเป็นปัญหาของกรมอาชีวศึกษาอยู่ในปัจจุบันควย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมอาชีวศึกษา

1. กรมอาชีวศึกษาควรทำการวิจัยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูที่กลับจากศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานจากต่างประเทศ และควรวิจัยให้ลึกซึ้งลงไปถึงประสิทธิภาพ (effectiveness) และประสิทธิผล (efficiency) ปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อจะช่วยให้ครูเหล่านี้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจะสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวมาพิจารณาวางแผนนโยบายเพื่อสนับสนุนหรือคัดถอนการส่งครูไปต่างประเทศของกรมอาชีวศึกษาเองให้บรรลุผลตามเป้าหมายและได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนทางการศึกษายิ่งขึ้น

2. กรมอาชีวศึกษาควรทำการประเมินผลครูที่กลับจากศึกษาต่อ ปริญญาตรี และ
 ศึกษาระดับสูง 5 ปีหรือ 10 ปี เป็นต้น เพราะจากการวิจัยพบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2494
 ถึง พ.ศ. 2517 ไม่มีการประเมินผลครูไปต่างประเทศเลย การประเมินผลดังกล่าวจะ
 ช่วยในการวางแผนทางการพัฒนาบุคลากรของกรมอาชีวศึกษา

3. กรมอาชีวศึกษาควรสำรวจให้ใกล้ชิดเกี่ยวกับความต้องการกำลังครูอย่างแท้จริง
 เพื่อจะจัดสรรงานให้แก่ครูที่ไปต่างประเทศให้เหมาะสมและตรงตามสาขาวิชาที่ได้รับจาก
 ต่างประเทศ เพื่อขจัดการสูญเสียบุคลากรทางการศึกษา

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่ไปศึกษา ปริญญาตรี และ
 ศึกษาระดับสูง จึงควรจะได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับครูที่ไปประชุมและสัมมนาด้วย การวิจัยเพื่อติดตามผลประเภท
 นี้จะมีความหมายมากขึ้น หากได้มีการเปรียบเทียบระหว่างครูที่ไปศึกษา ปริญญาตรี หรือ
 ศึกษาระดับสูง ต่างประเทศ กับครูไม่เคยไปศึกษา ปริญญาตรีหรือศึกษาระดับสูง
 ต่างประเทศ

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการวิจัยเพื่อติดตามผลงานของ
 ข้าราชการไปต่างประเทศในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานนั้น ๆ และ
 ประโยชน์ในการบริหารบุคลากรของประเทศเป็นส่วนรวม